

YASSIADA BROŞÜRÜ

Ekim 1960

YASSIADA BROŞÜRÜ

Ekim — 1960

T.C. Millî Birlik Komitesi İrtibat Bürosu
İSTANBUL

İNKILÂBIN SEBEPLERİ...

Sabık iktidarın bekçisi insafsız ve kanunsuzca kullanılan silâh ve cop idi.

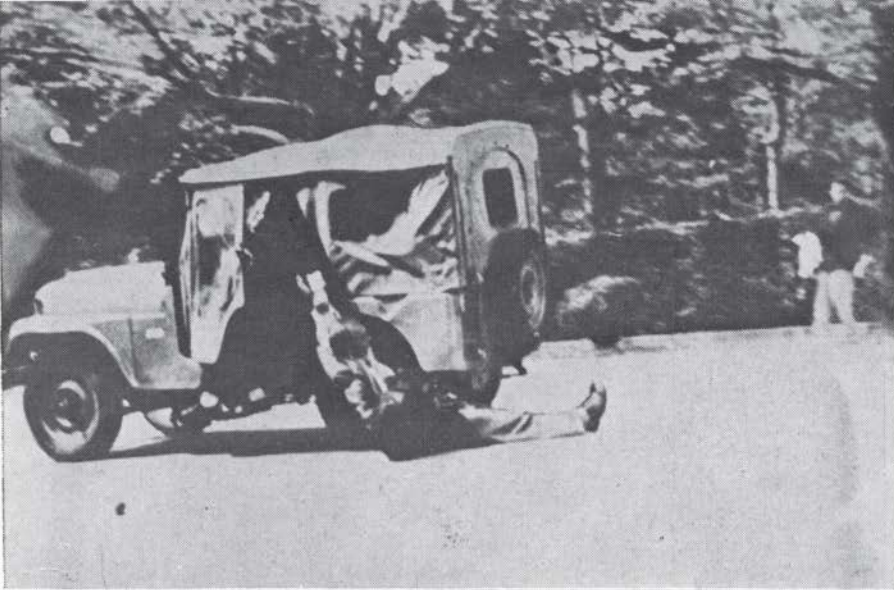
Silâha karşı taş.

Bir çok üniversite gençleri kim vurduya gitti. Silâhlar gizli yerlerden haince kullanıldı.

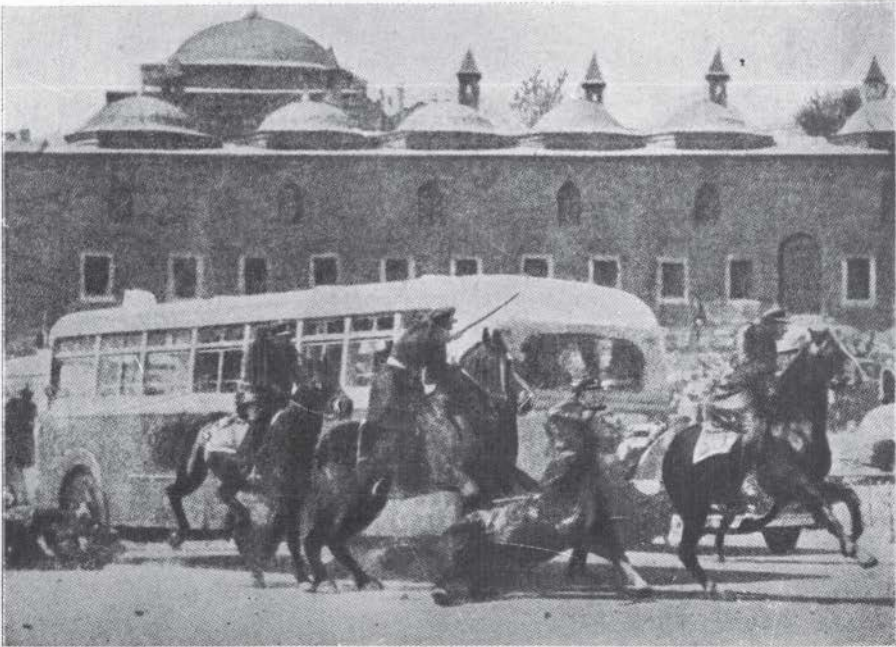

Dövüldük.

İktidar uşaklarının pençesinde böylece sürüklendik.

Üzerimize atlar sürüldü. Copla dövüldük ve çignendik.

Tartaklandık, boğazımız sıkıldı, kahrımızdan milletçe ağladık.

Yumruklandık, tokat yedik tekme yedik, fakat içimizdeki Hürriyet aşkı ile kaplanlar gibi kükredik.

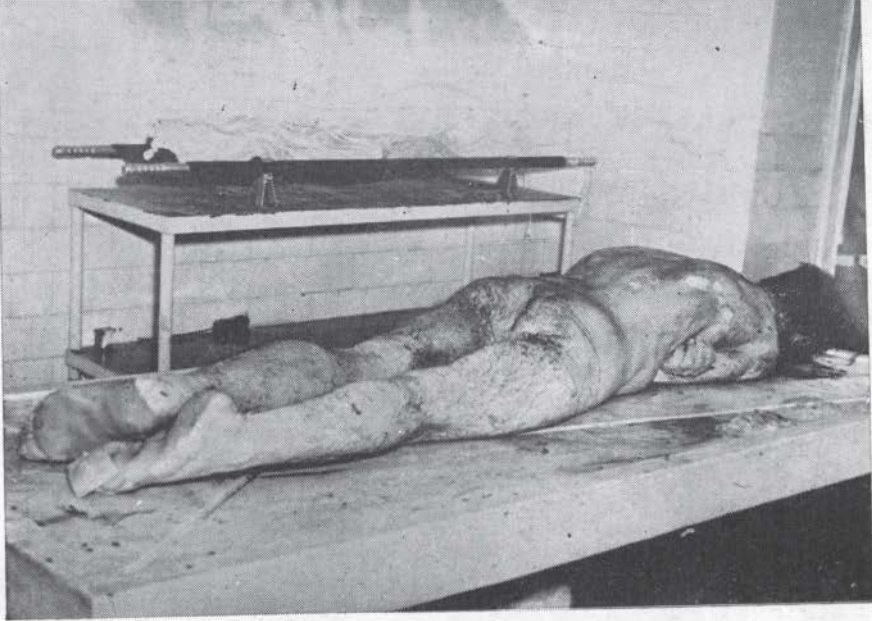

Hürriyet mücadelesine milletçe koştuk. Erkekli, kadınlı boğuştuk.

Üniversiteye tabancalı, coplu polisler girdi. Rektör yerlerde sürüklendi.

Kendi Kurşunlarımızla öldürüldük.

Ölmeyi bildik ve asil milletimizin
kolları üstünde Hürriyet şehitlerimizi
Büyük Atatürk'ün ağışuna koyduk.

Bütün bunların sebebi Kimdi!.. Anayasaya aykırı kanunların zalim tatbikçileri iktidar başı tarafından haretle tebrik ve himaye edilmekteydi.

Halkımız boğazlanırken, Gençlik Kur-
sunlanır, yerlerde sürüklenirken ve
Rektör copla dövülürken sabık Reisi-
cumhur C. Bayar ve Hariciye Vekili
F. Rüstü Zorlu sakilerin elinden viski
içmekteydi.

Oturak âlemlerinde zevk ve safa et-
mekteydi.

Ve nihayet 27 Mayıs İnkilabı milletçe
zaptettiğimiz heyecanımızı boşalttı.
Onu gözyaşları ile karşıladık.

27 Mayıs milletimize malolmuştur.
Şimdi tek bir kitle olarak milletçe
Millî Birlik yolundayız.

İNKILÂBİN GEREKÇESİ

Millî Birlik Komitesi ve Türk Silâhlı Kuvvetler Başkanlığı tarafından yeni bir anayasa ön-projesi hazırlamak üzere Ankara'ya çağrılarak görevlendirilmiş olan İstanbul Üniversitesi Rektörü ve Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Ord. Profesör Sıddık Sami ONAR, İstanbul Hukuk Fakültesi Dekanı ve Ceza Hukuku Profesörü Naci ŞENSOY, İstanbul Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Ord. Profesörü Hıfzı VELDET VELİDEDEOĞLU, İstanbul Hukuk Fakültesi Esas Teşkilât Hukuku Profesörü Hüseyin Nail Kubalı, İstanbul Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Profesörü Ragıp SARICA, İstanbul Hukuk Fakültesi Esas Teşkilât Hukuku Profesörü Tarık Zafer TUNAYA, İstanbul Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Doçenti İsmet GİRİTLİ'den kurulmuş olan komisyon, Rektör Sıddık Sami ONAR'ın başkanlığında toplanarak aşağıdaki esasları tesbit etmiş ve Millî Birlik Komitesi Başkanlığına sunmuştur:

Bugün içinde bulunduğumuz durumu âdi ve siyasi bir hükümet darbesi saymak doğru değildir. Devlet, hukuk, adalet, ahlâk, amme menfaati ve amme hizmeti fikrini temsil etmesi ve amme haklarını koruması gereken siyasi kudret maatessüf aylardan, hattâ senelerden beri bu mahiyetini kaybetmiş, şahsî nüfuz ve ihtiraslarla zümre menfaatini temsil eden maddî bir kuvvet haline gelmiştir. Her şeyden evvel hukuka bağlı sosyal bir kuvvet olması lâzım gelen devlet kudreti, bu ihtiras ve nüfuzun tahakkuk vasıtası haline getirilmiştir. Bunun içindir ki siyasi kudret, asıl devlet kuvveti olan ordusuyla, adliyesi ve barolarıyla, vazifesine bağlılık göstermek isteyen memurlarıyla,

üniversiteleriyle, umumî efkârın mümessili olan basın ve öteki sosyal müessese ve kuvvetleriyle her türlü mânevî bağlantısını kaybederek devletin öz ve ana müesseselerine ve Türkiye'nin dünya devletler camiasında medeni bir devlet olarak lâîk olduğu yeri muhafaza etmesi bakımından olağanüstü değer ve ehemmiyette olan ATATÜRK inkılablarına karşı düşman durumuna düşmüştür. Vatandaşlara, muhalefete, memurlara, basına yapılan tazyik, üniversite gençliğine ve üniversitenin 30 ve hattâ 40 senelik meslek hayatını idrak etmiş eski hocalarına ve büyük bir istikbal vâdederek yetişmiş ve yetişmekte olan yeni öğretim üyelerine ve yardımcılarına ve talebelerine karşı harekete geçmiştir. Şöyle ki: Kendi menfaat ve ihtirasına bağlanmayı kabul ederek meslek ve vazife şuurunu ve bunun kudsiyetini kaybeden bir takım idare âmirlerini ve polislerini veya polis kıyafetine sokulmuş meçhul kimseleri üniversiteye saldırmıştır. Hiç bir hukuk ve idarî ilminin ve hukuka bağlı devlet rejiminin kabul etmeyeceği sahalarda silâh kullanarak masum üniversite gençlerinin ölümüne, ağır yaralanmasına ve bir kısmının sakat kalmasına sebep olmuştur. Talebesini korumak ve vazifesini görmek isteyen üniversite hocalarını, dekanlarını ve rektörünü döğdürmüş, yerlerde sürükletmiş ve yaralatmış ve bunlara medeni bir memlekette en kötü insanlara yapılmıyacak muameleleri yaptırmak suretiyle siyasi nüfuzunu devam ettireceğini zannetmiştir.

Hak ve hukukla, devlet fikriyle hiçbir alâkası olmıyan bu gibi hareketleri yaptıran bir zümre artık sosyal bir müessese sayılamazdı. Hükümet şeklindeki bu teşekkül, gerçekte, sosyal bir müessese vasfını kaybetmiş bulunuyordu. Bu vakıa hükümetin sosyal ve millî bir müessese olmaktan çıkarak şahsî bir nüfuz ve ihtiras aleti haline gelmiş bulunduğunu göstermektedir.

Meşruiyet bakımından da durum aynıdır: Bir hükümetin meşruiyeti sadece menşesinde, yani iktidara gelişinde değil, iktidarda da kendisini bu mevkie getiren Anayasaya riayeti ve

millet efkârı, ordu, kaza ve ilim müesseseleri gibi müesseselerle işbirliği yaparak, hukuk nizamı içinde yaşamasiyle ve devamı ile mümkündür. Halbuki hükümet ve siyasi iktidar, bir taraftan Anayasaya tamamen aykırı kanunlar çıkarmış ve bunlara dayanmak suretiyle Anayasayı ihlal etmiştir; kanunsuz icraatta bulunmuştur. Diğer taraftan hükümetin bir muvazene, sükun ve huzur âmili olması gerekli olduğu halde, hükümet, devlet müesseselerini, politik ve sosyal müesseseleri ve hattâ bunların içinde yaşayan insanları birbirine düşürmek, halka ve dış âleme karşı bunları kötülüyerek bir anarşi âmili haline getirmek suretiyle meşruiyetini kaybetmiştir.

Milleti temsil etmesi gereken Büyük Millet Meclisi de siyasi iktidar tarafından hakiki bir teşri organı olmaktan çıkarılarak şahıs ve zümre menfaatine hizmet eden bir parti grubu haline getirilmiş olmak suretiyle fiilen münfesi hale gelmiştir.

Böyle bir durum karşısında devletin ordusu, idaresi ve her çeşit müesseseleri kendilerine temel olacak devlet fikrini temsil etmek vasfını ve adı geçen müesseseler arasında muvazene amili olmak hüviyetini kaybetmiş ve böylece eski iktidar, siyasi kudretini çoktan kaybelemiş bulunuyordu. İşte bugün ve bu sebeplerle devlet müesseselerini, içtimaî müesseseleri, siyasi kudreti ve meşru hükümeti yeniden kurmak mecburiyeti hâsıl olmuştur.

Millî Birlik Komitesinin hareketini yani devlet müessese ve kuvvetlerinin idareyi ele almasını bu mecburiyetin, yani devlet nizamını bozan, halkı birbirine düşürerek anarşiye yol açan, sosyal müesseseleri işliyemez bir hale koyan ve bu müesseselerin dayandığı ahlâk temellerini yok etmeye çalışan fiili bir durumu önliyerek meşru ve sosyal nizamı tekrar kurmak ihtiyacının bir neticesi sayıyoruz.

27 MAYIS'IN MÂNASI

27 Mayıs İnkılâbı, büyük milletimizin yıllarca zaptedilmiş asil heyecanından doğmuştur.

27 Mayıs, memleketimizi, fiili bir hukuk ve demokratik düzeye kavuşturmuş, İkinci Cumhuriyet Anayasasına fiili bir dinamizm vermiş ve onun yaşama gücü ve garantisi olmuştur.

27 Mayıs, Anayasanın himayesinden mahrum kalmış maddi ve mânevi ulusal müesseselerimizi dejenere olmaktan kurtarmış ve Anayasaya hüremetsizliği korkunç bir akibet haline getirmiştir.

27 Mayıs, halkın reyini ile gelip, halkın reyini çalarak iktidarda kalmanın ve milletimizin henüz demokratik idareye lâayık olmadığı hakkındaki sapık düşüncelerin hazin bir sonucu olmuştur.

27 Mayıs, kendi özel ve güçlü şartlarına rağmen, hukukî olmak ve hukukî kalmak vasıflarından asla fedakârlık etmiyeyerek, dünya ihtilâl tarihinde tek örnek, vazifede fedakârlığın ve nefis feragatinin dev ölçüsüne tek ibret misali olarak kalacaktır.

Şanlı Ordumuz ve onun temsilcisi olan M. B. K. si, bütün neticeleri ile birlikte 27 Mayıs İnkılâbının, asil Türk Milletine ait olduğu hususunda beslediği samimi kanaatini asla terketmeyecektir.

YASSIADA'NIN MÂNASI

Yassıada, Atatürk'ten sonra nüksetmiş şarklılık zihniyetinin, gene Atatürk ülkücüleri tarafından kabzedildiği yerdir.

Yassıada, 1950 den başlayıp, 19 Mayıs 1919 a kadar geri gitmek isteyenlerin azgın başlarına geçirilmiş bir kanun kemedir.

Yassıada, yalancı bir evliya edası ile, Anayasayı çiğniyerek memleketi fethetmek için din istismarcılarının hüsrana uğratılan fütuhattır.

Yassıada, devleti, çiftlik kâhyası ve bir mirasyedi gibi idare zihniyetine indirilmiş sembolik bir şamardır.

Yassıada, iktidar zevki, memleket sevgisinin, partizan düşüncelerini memleket menfaatlerinin üstünde tutan demagog politikasının ibret sahnesidir.

Yassıada, seçmenlere reylerinin sahipliğini, Millet Vekillerine, Mecliste kaldıracağı parmağının şuur ve idrakini sağlamıştır.

Netice olarak, Yassıada, 27 Mayıs İnkılabımızın, onu diğer bütün ihtilallerin üstüne çıkaran hukukî bir belgesi ve İkinci Cumhuriyet mutlu yıllarının kararmıyacak fecri olacaktır.

DÜŞÜK İKTİDAR MENSUPLARI NEDEN YARGILANMAKTADIR?

1924 tarihli Esas Teşkilât Kanununun bazı hükümlerini kaldıran ve bazı hükümlerini değiştiren Geçici 1 sayılı Kanunun birinci bölümünde de kayıt ve işaret olunduğu üzere, düşük iktidar partisini sevk ve idare edenler, Türk milletinin fert ve insanlık hak ve hürriyetlerini ve masuniyetlerinin temel direği olan Anayasayı işlemez hale getirmişler; milletin umumî arzu ve temayüllerinin bir mâkesi olan matbuatı ve muhalefet murakabesini susturmak ve boğmak suretiyle millet hakimiyeti yerine parti diktatoryasını kurmak hevesine kapılmışlar; bu maksadın temini cümlesinden olarak Büyük Millet Meclisini fiilen bir parti grubu durumuna düşürmüşlerdir.

Devletin temeline ilişkin ve memleketin hal ve istikbali bakımından son derece tehlikeli ve telâfisi imkânsız zararlar tevlihdici bu fena maksatlarını tahakkuk ettirmek için bu hain insanların başvuracakları yollar şüphesiz ki, mutlak ekseriyeti, kendilerinden olan vicdansız hempalarının teşkil ettiği Türkiye Büyük Millet Meclisinden istek ve arzularına uygun kanunlar çıkararak halk nazarında sureten meşru yolda olduklarını göstermek olacaktı.

Milletin masum reyî ile Milletvekili seçilmiş; Vekil, Başvekil ve Reiscumhur olmuş bu adamların büyük ekseriyeti, ne pahasına olursa olsun, ikbalde iken keselerini doldurmak, yakın ve uzak akraba ve ahabplarına doğrudan doğruya veya vasıtalı olarak Devlet Hazinesinden menfaatler sağlamak arzu ve gayesinde idiler. Bunun için türlü şekiller ve kombinesonlarla nüfuz ve vazife suiistimalleri yapmak, onların hiç endişe etmeden baş vurdukları yollardı.

Hesapsız gidişlerin, ilme ve ihtisasa kıymet vermeden, istisare etmeden alınan şahsî, indi ve memleketin bünyesine uymayan yanlış kararların tatbikatı ile memleket iktisadiyatı ve sosyal hayatı gündend güne bozulmuş; bunun neticesinde ferdî ve içtimâî hayatta beliren huzursuzluklar sebebiyle gerek matbuatta ve gerek muhalefet saflarında sert tenkidler başlamıştı.

Milletin derdinden habersiz, kendi zevk âlemlerine dalmış ve şeklen memleket hizmetinde görünmiye çalışan bu adamlar, rahatlarını kaçırarak bu tenkidleri ve irtikâp ettikleri her çeşit nüfuz suiistimallerinin meydana çıkmasını önlemek maksadiyle bütün faaliyetlerini tedbir almaya yöneltmişlerdir.

Tedbir alma faaliyetlerini iki grupta toplamak mümkündür. Birincisi; kısa zamanda iktidar koltuğuna ısınmışlar; muayyen bir müddet için ve muvakkat olarak geldikleri bu yere devamlı şekilde temellük etmenin, bu suretle derebeylik idaresini kurmanın çarelerini aramaya başlamışlardır. Aldıkları tedbirlerin bir kısmı bu noktaya ve bu maksada mâtuftur. Her seçimde mutlaka galip gelmek için ilk plânda Seçim Kanununda, her seçim devresinde daha geniş çapta olmak üzere değişiklik yaparak vatandaşların kendi Milletvekillerini serbest seçme hakkını parça parça gaspetmişlerdir. Milletvekilleri, Seçim Kanununda 1954 ve 1957 de yapılmış değişiklik ile bunu nispeten tahakkuk ettirme yoluna girmişlerdi. Bu tedbir, 1957 seçimlerinde kifayet etmeyince ve (Demokrat Parti) kelimeleri vatandaş ekseriyetinin sınırlarına dokunmakta olduğu görülünce (Vatan Cephesi) diye kanunlara sığmayan ve aykırı düşen fiili bir teşekkül meydana getirmişler; bu suretle memleketi gayet açık bir şekilde ikiye bölmüşler; kendilerinden olanlara ve kendilerine iltihak edenlere (Vatan Cephesi), diğerlerine (Münafıklar Cephesi) adını takmışlardı. Bu hareketle, memlekette tam bir partizanlık hüküm sürmiye başlamış; Devlet Radyosu, partinin bir yayın ve propaganda organı olmuştur.

Devletin ve memleketin bütün imkânları parti ve partililer

için israf edilmeye başlanmış; devlet mevkileri, krediler, ithal malları tahsisleri onlara ihsan olunmuştur.

Komiteci zihniyetli ve diktatör ruhlu bu adamların ikinci grup tedbirleri ise, bu çok vahim gidişattan ıstırap çeken vatansever münevverlerin, matbuatın ve muhalefetin ağır ve açık tenkid ve feryatlarına mâni olmıya matuftur.

Bu tedbirlerin başlıcaları şunlardır: Kafası işliyen ve memleket için kalbi sızlıyan münevver memurları, hâkimleri, üniversite profesörlerini arzu ettiği anda iş ve vazifelerinden atmak yetkisi taşıyan kanunları, riyazi ekseriyeti elinde bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçirmiş; Ceza Kanununun ekseri maddelerini ihlâl etmiş ve suçlu durumdaki iktidar mensuplarının ve yakınlarının sözde şeref ve haysiyetlerini koruma maskesi altında, matbuata çok ağır ve gayri kabili tahammül cezalar koyan kanunları dahi aynı yolla elde etmiş; muhalefet lider ve mensuplarının memlekette serbest olarak seyahat etmesine mâni olmak için Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununu çıkartmış; bu suretle halk topluluklarına karşı polislin gelişi güzel ve keyfi silâh kullanmasına meydan vermiştir.

Anayasanın 78 nci maddesiyle teminat altında bulunan ve bu madde hükmüne nazaran ancak seferde, Örfi İdare zamanında veya sâri hastalıkların salgın bulunduğu devrelerde kayıt ve şart altına alınabilecek ve bunun haricinde hiçbir suretle takyidata tâbi tutulmıyacak olan ferdin seyahat hürriyeti, Anayasayı ihlâl eden bu Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununa dayanılarak ve hattâ bu kanundaki şartlar keyfi olarak ileri götürülüp çiğnenmiştir.

Artık bu devrede, gerek çıkarılan kanuna istinaden ve gerek fiilen alınan her tedbir, memleket münevverlerinin, vatanseverlerinin ve muhalefetin azmi karşısında kifayet etmeyince, yeni ve çok şenî tedbirlere başvurulmuş, bu cümleden olarak Anayasanın 77 nci maddesindeki sarahata rağmen, neşredilmeden

evel, gece yarıları matbaalar basılmak suretiyle gazeteler fiili ve zorba bir sansüre tâbi tutulmuş; Ana Muhalefet Parti liderinin defaat ile hayatına kasedilmiş ve Zile, Uşak, Turgutlu, Topkapı ve Kayseri hadiseleri bu kararın fiiliyata intikali için yaratılmıştır.

Bu hunharca teşebbüs ve icraatın da bir fayda vermediğini gören iktidar başları muhalefeti ve muhalif gazeteleri kati şekilde ve tamamen ezmek için yine Anayasanın 6, 7 ve 8 nci maddelerini çiğniyerek, ekseriyette olan parti grubu vasıtasıyla Büyük Millet Meclisini ve onun seçtiği 15 kişilik Tahkikat Encümenini hâkim mevkiine çıkarmış, bu encümeni ağır ve geniş ceza ve tedbir selâhiyetleriyle teçhiz ederek yaptırdığı taraf tutucu tahkikat sonunda Cumhuriyet Halk Partisi ile kendisine muhalif basını ölüme mahkûm etmek istemiştir. Fakat, bu hareketin ardındaki mânâyı derhal sezmiş olan Atatürk gençliği toplu şekilde sesini duyurmuş başlanmış; Halk'tan ve Ordu'dan gördüğü teşvik ve müzaheret ile şahlanmış.

28 Nisan'da İstanbul, 29 Nisan'da ise Ankara Üniversitelerine karşı ateş edilmek suretiyle silâhla girilen tenkil hareketleri ve 27 Mayıs'a kadar devam eden nümâyişlerde, gençliğe ve halka reva görülen kanunsuz tevkifler ve yolsuz hareketlerle on senedir işledikleri suçlara çeşit ve ağırlık bakımından birçoklarını daha ilâve ederek hiçbir kuvvetin sökemiyeceğini sandıkların iktidar koltuklarından Şanlı Ordu'nun çelik eli ile fırlatılıp atılmışlardır.

27 Mayıs İnkilâbı ile bir anda sukut etmiş olan bu iktidar mensupları, başta eski düşük Reiscumhur olmak üzere, Başvekil, Vekiller ve bu düşük iktidarın Milletvekilleri ve onların suçlarına iştirak edenler önümüzdeki günlerde yargılanacaklardır.

Bunlar, Büyük Millet Meclisindeki ekseriyetlerine dayanarak muhtelif tarihlerde çıkardıkları kanunlarla, devletin temel teşkilâtını ve demokratik bir idare tarzı olan Cumhuriyetin ana

müesseselerini kuran, Türk vatandaşlarının tabî hak ve hürriyetlerini belirten ve bu hürriyetleri koruyan Anayasayı tedbil, tağyir ve ilgaya tevessül etmişlerdir. Çünkü, bunlar; Anayasanın 103 ncü maddesindeki sarahate rağmen, Anayasaya aykırı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununu, matbuata kilit vuran Matbuat Kanununu, 15 kişilik Tahkikat Encümeninin yetkilerini artıran kanunu çıkarmışlardır.

Yargılanacaklardır, zira bunlar, Zile'de, Uşak'da, Turgutlu'da ve Kayseri'de Muhalefet Liderini öldürmek için pusu kurmuşlar, muhalefetin, memleketi dolaşma hürriyetini baltalamak ve onları yıldırma için Geyikli ve Yeşilhisar hadiselerini yaratmışlardır.

Zira bunlar: devlet hizmetlerinde sarfedilmek üzere ellerine emanet edilmiş devlet parasını çalmış veya keyiflerinde harcamışlardır. Türlü nüfuz suistimalleriyle kendilerine ve yakınlarına menfaat sağlamışlardır. Bu suretle her mahallede veya semtte milletin iliklerini emerek gayri meşru yollardan kısa zamanda milyonerler türetmişlerdir.

Düşük iktidar mensupları, birlikte veya ferden vazifelerini suiistimal ederek kredi ve döviz yolsuzlukları yapmak; memleket için hayati ehemmiyeti olan kıymetli dövizlerin harice kaçmasına sebebiyet vermek veya bunları bizzat yabancı memleket bankalarında namlarına yatırmak suçlarından da yargılanacaklardır.

Yine bunlar; ayarsız ve kararsız Kıbrıs siyasetlerinin tatbikatı cümlesinden olarak İngiltere ve Yunanistan üzerinde baskı yapmak kasit ve niyeti ile tertip ettikleri 6-7 Eylül Hadiseleri dolayısıyla memleketin harici itibarını zedelemek ve bu hadiseler sırasında milyonlarca lira kıymetindeki millî servetin heba olmasına ve Devlet Hazinesinden bu zararların ödenmesine sebep olmak suçlarından dolayı da yargılanacaklardır.

Ayrıca, bunlar, 1957 seçimlerinde mahallî yolsuzluklara teşebbüs dahi etmişlerdir.

İslâm dinini ve din adamlarını partizan gayelere kullanmışlar; yobaz ve softalara aynı gayelerle taviz vermişlerdir.

(Vatan Cephesi) teşkili suretiyle Türk vatandaşlarının ikiye ayrılmasını temin ve teşvik etmişler; kendi adamlarını silâhlandırmak ve teşkilât kurmak suretiyle birbirini kırmasına zemin ve imkânlar hazırlamışlardır.

İşte bu korkunç komitacılar, işbu ağır suçlardan da yargılanacaklardır.

Dört senelik muhalefet devrelerinde, memleketin her karış toprağını çiğniyerek halka güzel nutuklar veren ve ideal bir idare tarzı ve nurlu istikbal ümitleri vadeden bu insanların on senelik nispeten kısa iktidar devresinde bu kadar çok ve çeşitli suç işlemiş olmalarına hayret etmemek, ileri hamleler için heder edilmiş, kaybolmuş, bu on seneye acımamak, onu hüsrarla yâdetmemek mümkün değildir.

Bunların en büyük suçu, milleti aldatarak masum reylerle iktidara gelip koltuklarına oturduktan sonra buradan yine millet reyini ile inmeye kalben rıza göstermemiş, tasavvur edilemeyecek bir temerrüt, hiyanet ve hattâ vahşete tevessül etmelerindedir.

Ayrıca ilâhî adaletin bundan dolayı yakalarını bırakmıyacağı muhakkaktır.

YARGILANACAKLARI SUÇLAR

Düşük iktidarca işlenmiş olup Yüksek Adalet Divanı huzurunda duruşmaları yapılacak olan maznunları ve suçlarını şu şekilde bir sıra içinde belirtmek mümkündür.

DÜŞÜK CUMHURBAŞKANI CELÂL BAYAR

Anayasanın 41 nci maddesine göre düşük Cumhurbaşkanı Celâl Bayar, Büyük Millet Meclisine karşı hiyaneti vataniye suçundan dolayı mesul bulunmaktadır.

Reisicumhurluk makamını 10 sene müddetle işgal etmiş bulunan ve intihabı akabinde Reiscumhur sıfatıyla Anayasada gösterildiği veçhile, Türk Devletine teveccüh edecek her türlü tehlikeyi men'e, Türkiyenin şan ve şerefine vikayeye yemin etmiş olan bu adam bir Devlet Reisi olarak değil bir Parti Başkanı olarak vazife görmüş ve tarafsız bir şahsiyet olarak bulunması icabederken, Demokrat Parti başlıklı bastonunu gülünç bir iftiharla taşıdığı ibretle görülmüştür.

Düşük Cumhurbaşkanı'nın Millî İnkilâp Hareketini zaruri kılan fiillerini göz önünde bulunduran Millî Birlik Komitesi kendisinin muhtelif suçları arasında bilhassa Türk Ceza Kanununun 125, 141-3, 146 ve 149 ncu maddelerindeki suçları işlediği neticesine varmış bulunmaktadır.

Bunlar devletin istiklâlini tenkis veya birliğini bozmak, içtimaî bir zümrenin diğerleri üzerinde tahakkümünü zor ve şiddetle tesis, Anayasayı tağyir, tebdil veya ilga ve Büyük Millet Meclisini ıskata cebren teşebbüs ile halkı yekdiğeri aleyhine silâhlandırarak mukateleye teşvik suçlarıdır.

Birçok ecnebi, hukuk müellifi Anayasayı gayri meşru olarak her türlü çığneyişin Vatana ihanet telâkkisi gerektiği fikrindedirler. Bu sebeptendir ki, düşük Reiscumhur Celâl Bayar, vatana ihanet suçunu işlemiş ve Millî Birlik Komitesi kendisini vatana ihanet suçundan yargılamak üzere, Yüksek Adalet Divanına sevkini karar altına almış bulunmaktadır.

DÜŞÜK BAŞBAKAN ADNAN MENDERES

Başbakanın, Bakanlar Kurulu Reisi olarak kabine ve müşterek olarak Mecliste beraber işlediği Anayasaya aykırı fiil ve

hareketler ile 15 kişilik Meclis Tahkikat Komisyonu teşkili ve bu komisyonun faaliyetine müteallik olup Türk Ceza Kanununun 146 ncı maddesine mümas bulunan suçları dışında şahsen mesul olduğu suçları da mevcuttur.

Bunlar:

a. Memleketin yüksek menfaatleri icabı örtülü ödenek namı ile ayrılmış ve sarfı selâhiyeti Başbakana bırakılmış bulunan tahsisatı mestureyi keyfi bir şekilde gayesi dışında usulsüz sarfetmesi ve bu tahsisattan şahsen faydalanmasıyla.

b. Gayri meşru münasebetlerinin eseri olan ceninleri ana karnında iken düşürtmesi ve yeni doğmuş bir çocuğu öldürmesi suçlarıdır.

DÜŞÜK BAKANLARIN D. P. MİLLETVEKİLLERİNİN TOPLUCA VE HÂDİSESİNE GÖRE FERDEN MESUL OLDUKLARI SUÇLAR

a. Anayasaya aykırı fiil ve hareketler ve 15 kişilik Meclis Tahkikat Komisyonu teşkili ile bu komisyonun faaliyetine müteallik hadiseler. Bu kısım giriş faslında izah edildiği şekilde Türk Ceza Kanununun 146 ncı maddesine mümas bir suç teşkil eder mahiyettedir.

b. Topluca veya teker teker görevlerini kötüye kullanmak suretiyle, Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine mümas harekette bulunmak ve nüfuzlarını kötüye kullanmak suretiyle kredi ve döviz suiistimalleri suçlarını işlemek ve muhtelif yollarla sair menfaatler temin etmek. Bu kısma da Ceza Kanununun suistimal, zimmet, rüşvet ve irtikâp suçları girer ki, hâdiselere göre, tesbit ve şahıslara göre tâyini mahkemenin vazifesi cümlesindedir.

c. 28 Nisan 1960 dan 27 Mayıs 1960 a kadar geçen devre içinde vukua gelen cinayet hadiseleri. Bu hadiselere iştirak nispetlerine göre katil suçundan, vazifeyi suiistimal suçuna kadar muhtelif derecelerdeki suçları işlemiş bulunmaktadırlar. Tahkikat sonunda bu suçlara iştirak edenlere suçluluk derecelerini tesbit ve duruşma sonunda da cezalandırmak kabil olacaktır.

d. Muhalefete karşı Anayasaya mugayir bir şekilde girişilen ve memleket ölçüsünde hâdiseler yaratan münferit vakalar: Uşak, Topkapı, Zile, Geyikli, Turgutlu, Kayseri ve Yeşilhisar olayları.

Bu olaylarda suçları bulunan şahıslar ayrı ayrı tahkikatlar sonunda tesbit edilerek iştirak nispetleri ve suçluluk derecelerine göre cezalandırılacaktır.

e. 6-7 Eylül hâdiseleri.

f. 1957 Seçim yolsuzlukları.

g. Dinin partizan maksatlarla istismarı.

h. Vatan Cephesi teşkili suretiyle Türk vatandaşlarının ikiye ayrılmasına matuf fiil ve hareketler. Bu arada Vatan Cephesi mensuplarının ve bunlara yakın güruhların silâhlandırıldıkları husus sübuta erecek olursa, düşük iktidara mensup Vatan Cephesi kurucuları ve bu hareketlerin tertipçileri eylemlerine uyan Türk Ceza Kanununun 149 ncu maddesine göre teşkiye edilmek üzere yargılanacaklardır.

LÜTFEN AŞAĞIDAKİ GİBİ HAREKET EDİNİZ

1. MÜZEDE:

- a. Bir gün evvel M. B. K. İrtibat Bürosuna uğrayarak giriş kartınızı damgalatıp Danışma Bürosuna teslim ediniz.
- b. Giriş kartınızdaki numaranızı yazacağınız küçük bir kâğıdı resimli nüfus cüzdanına veya hüviyetinize yapıştırınız. Adaya gideceğiniz gün Dolmabahçe Deniz Müzesindeki Danışma Bürosuna verip Adaya giriş kartınızı alınız ve sol yanınıza iliştiriniz.
- c. Üzerinizde ses kayıt cihazı, film ve fotoğraf makinesi, kesici veya patlayıcı silâh veya tahrip maddesi bulundurmayınız.
- d. Hareket yerleri ve saatleri: }
Müzeden Adaya: } Ayrıca bildirilecektir.
Adadan Müzeye : }
- e. Hoparlörlerle verilecek talimata dikkat ediniz.

2. VAPURDA:

- a. Giriş kartınızdaki vapur yer numaranıza oturunuz.
- b. Tuvaletten başka sebeple salonu terketmeyiniz.
- c. Hoparlörlerle verilecek talimatlara dikkat ediniz.
- d. Vapurun şeması için (EK.) bakınız.

3. ADADA:

- a. Adada yasak bölge tel örgülerle çevrilmiştir. Tel örgülere yaklaşmayınız.
- b. Vapurdan iner inmez doğruca mahkeme salonuna gidiniz ve giriş kartındaki numaraya oturunuz.
- c. Mahkeme salonunda dolaşmayınız, lehte ve aleyhte teza-hürat yapmayın ve yüksek sesle konuşmayınız.
- d. Salonda sigara içmeyiniz.
- e. Vazifelilerin faaliyetlerine mâni olmayınız.

- f. Haberleşme ihtiyacınız için P. T. T. ye müracaat ediniz.
- g. Yeme ve içme ihtiyaçlarınız için BÜFE'ye gidiniz.
- h. Şüpheli ve bilgisiz olduğunuz hususlar için "DANIŞMA" ya müracaat ediniz.
- k. Dönüşte ADA'da kalmamaya, vapuru kaçırmamaya dikkat ediniz.
- l. Dönüşte vapurdaki vazifeli subaya kartınızı iade ederek nüfus cüzdanınızı veya hüviyetinizi alınız.
- m. Adadaki yerleşme tertibi için (EK.) bakınız.
- n. Hoparlörlerle verilecek talimata dikkat ediniz.

4. KÖTÜ HAVALARDA İSTANBULA DÖNÜŞ MÜMKÜN OLMADIĞI ZAMAN HAREKET TARZI:

- a. Yemek ve yatma işleriniz plânlanmıştır.
- b. Tel örgülere katiyen yaklaşmayınız. Nöbetçiler ateş eder.
- c. Adada ateş yakmayınız.
- d. Hoparlörlerle verilecek talimata dikkat ediniz.

5. ÖNEMLİ HUSUSLARI BİR DAHA HATIRLAYINIZ:

- 1. Adaya giderken üzerinizde fotoğraf makinası, kesici ve patlayıcı silâh veya infilâk maddesi bulundurmuyunuz.
- 2. Adada tel örgülere yaklaşmayın, ateş yakmayın ve denize girmeyiniz.
- 3. Mahkeme salonunda dolaşmayın, lehte ve aleyhte tezahürat yapmayın, vazifelilerin faaliyetlerine mâni olmayınız.
- 4. Dönüşte vapura yetişiniz, Adada kalmayınız.
- 5. Salonda sigara içmeyiniz.
- 6. Şahitler, avukatlar, hakim ve sanıklarla temas teminine çalışmayınız.
- 7. Adaya yiyecek ve içecek götürmeyiniz.
- 8. Kılavuzlara, mahalli özel talimatlara, panolara dikkat ve riayet ediniz.
- 9. Hoparlörlerle ilân edilecek yasaklara dikkat ediniz.

YASSIADA'NIN TARİHÇESİ

Burgaz adasının 2,5 mil batı cihetine düşen Yassıada, kayalık bir dağ olup 47 metre yükseklik 180 metre genişlik ve 280 metre uzunluğundadır.

Tarihte Yassıada ismine ancak milâttan sonra 4. asırdan itibaren tesadüf edilir. Buna sebep de bu asırda Yassıadaya sürgün edilen Ermeni Katalikosu Büyük Nerses olmuştur.

Yassıadanın bundan evvelki tarihi karanlıktır. Aziz Nerses 4. asırda Yassıadaya sürüldüğü zaman herhalde adada bazı binalar mevcuttu. Bugün kalıntılarını gördüğümüz yeraltı zindanları o zamandandır. Fakat belki de o zamana kadar bu adaya sürülenlerin en meşhuru Nerses olmasından ötürü Yassıada tarihe geçmiştir.

Milâdi 4. asırdan sonra Yassıada uzun bir müddet terk edilmiş veya o zamanın tarihçileri Yassıadadan hiç bahsetmemişlerdir. Bu sükût 9. asra kadar devam eder.

Fakat 9. asrın son yarısında takriben 860 senelerine doğru Bizans İmparatoru Teofilos devrinde, daha sonraları Şark Kilisesi reisi olan İgnatius tarafından Yassıadada Kırk Azizler namına bir kilise ile Meryem Ana için bir mihrap yapıldı.

Böylece Yassıada dinî bir yer olmuştu. İgnatius tarafından yaptırılan kilisenin altında 4 tane büyük ve geniş mahzen vardı. Bunlar 10. asırdan itibaren tekrar hapishane olarak kullanılmaya başlandı. İgnatius'un Kırk Azizler namına

inşa ettirdiği bu kilise hakkında bir Bizans tarihçisi şu malûmatı verir.

“Adanın ortasındaki meydanda, Kırk Azizlere vakfedilmiş bir kilise mevcuttu. Rus ismi ile anılan İskitler, Karadeniz yolu ile Boğaza kadar sokulduklarında İstanbulun bütün kiliselerini ve şehir civarındaki adacıkların manastır ve köylerini dahi yağma edip bulduklarını çaldıkları sırada, bu kilisenin de mukaddes kısmını tahrip ettiler ve hattâ Patriğin 22 adamını da katlettiler».

10. asırda bu zindan yeniden amansız bir ıstırap mahalli olduğu zaman saray mensupları ile kiliseyi inşa ettiren İgnatius arasında bir gerginlik hâsıl oldu. Bu gerginlik halkı ve saray mensuplarını ikiye böldü. Birtakım kargaşalıklar çıktı. Bunun üzerine İmparator, Kizik metropoliti Amphilikus ile Patraslı Teodoros'u Yassıadaya gönderdi. Neticenin ne olduğu bilinmez.

Yalnız mezkûr kilise 12. asra kadar sapaşağlam kaldı. İmparator Manuel Komnen de Yassıadaya kıymet ve itibar vererek onu himayesine bile almıştır.

14. asırda İskitler İstanbulu indiklerinde bu kiliseyi yağma edip yukarda bahsedildiği şekilde Patriğin 22 adamını öldürdüler ve adayı ateşe verdiler.

15. asrın başlarında takriben 1412 yazında Yassıada civarında Yıldırım Bayazıt'ın oğullarından Musa Çelebi, Jan Paleolog'un oğlu Manuel ile deniz muharebesi yapmıştır.

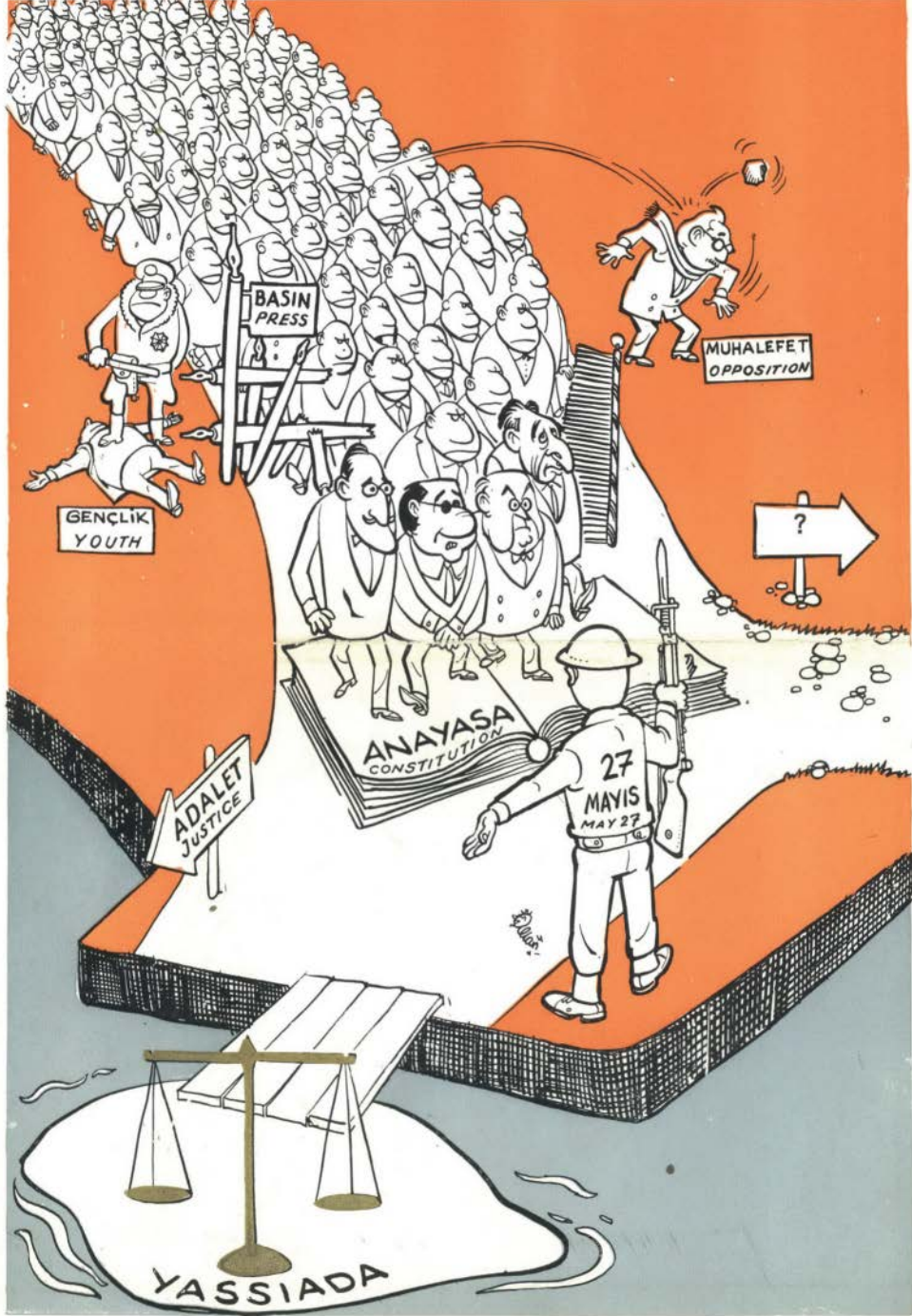
Bundan sonra İstanbulun Türkler eline geçmesinden 19. asrın ortalarına kadar ada yine kendi haline terk edilmiş ve Bizanslılar devrinde yapılp kalmış birçok binaların harabeleşmesine, define arayıcıların tahripkâr çalışmalarına sahne olmuştur.

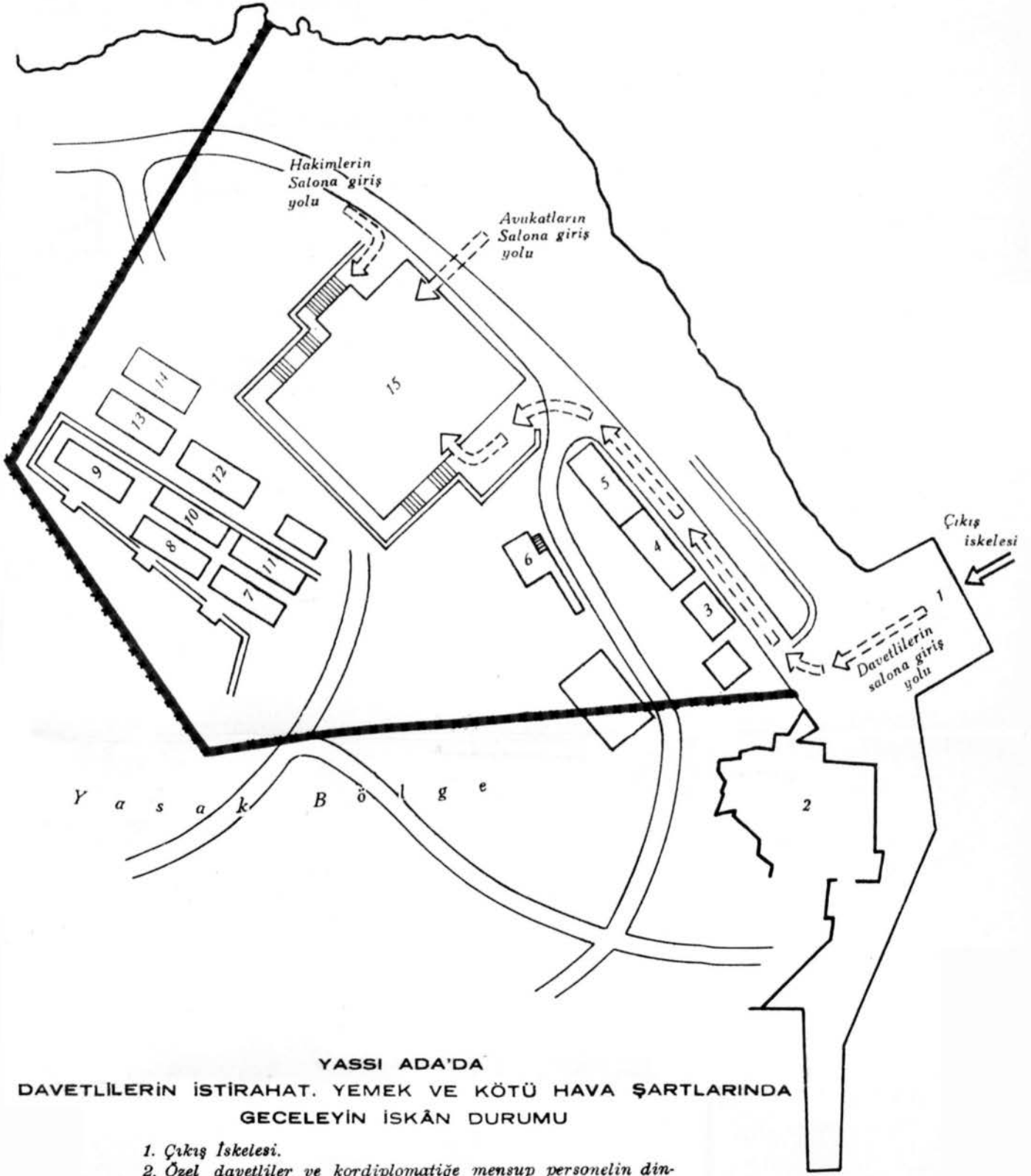
Zamanın İngiliz Sefiri Sir Henry Bulwer bu adayı beğenerek 1850 senesinde Padişah Sultan Abdülmecid'den bina

inşa etmek, bağ ve bahçe yetiştirmek üzere Yassıadayı satın aldı.

Adada iki adet bina yapıldı. Binalardan birisi adanın batı tarafında diğeri ise merkezinde bulunuyordu.

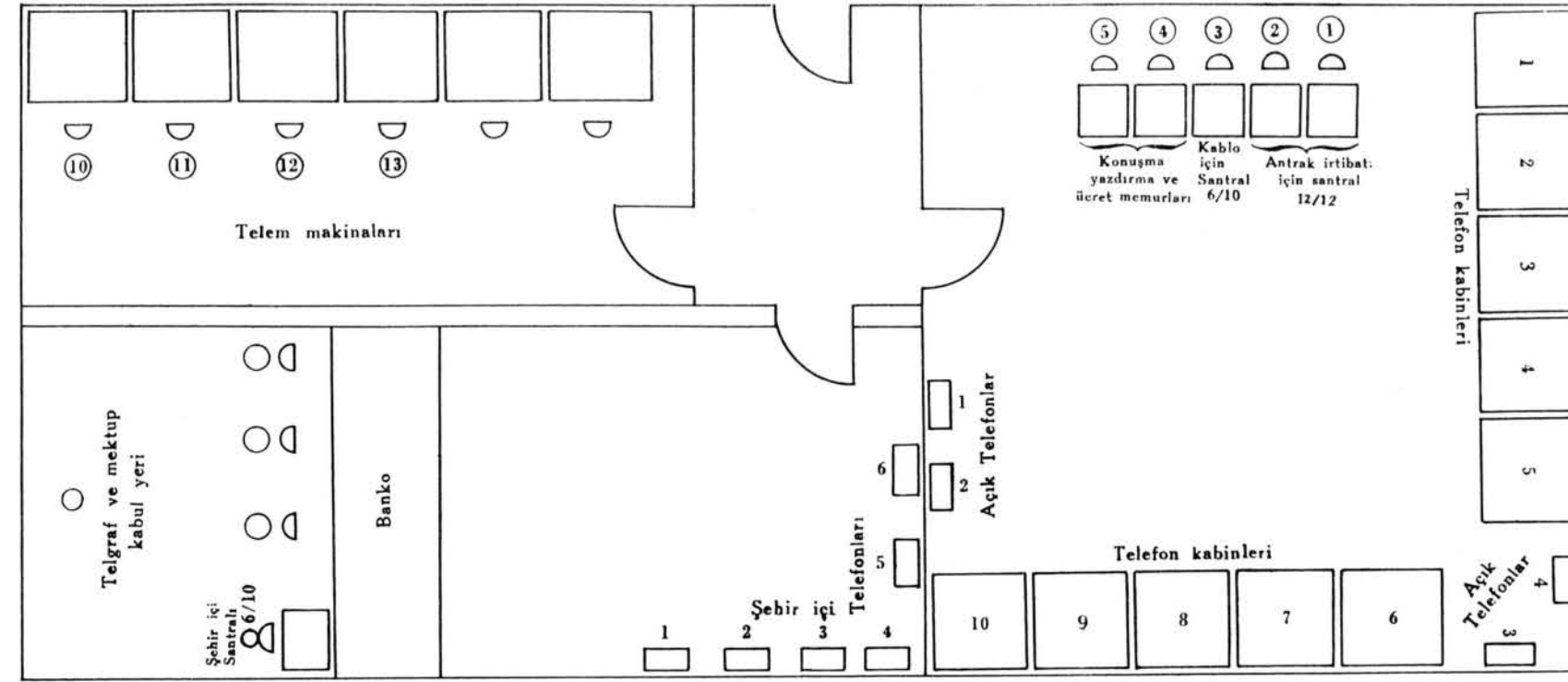
Yassıada İngiliz Sefirinin uhdesinde iken hafriyat yapılmış ve bir lâhit bulunmuştur. Bu lâhit sözde çok zengin mücevherlerle süslü bulunduğu için sefirin adamları arasında ihtilâf çıkmış ve bu şayia saraya kadar intikal etmiş. Bunun üzerine Padişah, sefire, adayı bir Türke terk etmesini emretmiş. Bilâhara ada Mısır Hidivi İsmail Paşaya satılmıştır. 1947 yılında Dz. K. K. lığı tarafından satın alınarak bugünkü haline getirilmiştir.

**YASSI ADA'DA
DAVETLİLERİN İSTİRAHAT, YEMEK VE KÖTÜ HAVA ŞARTLARINDA
GECELEYİN İSKÂN DURUMU**

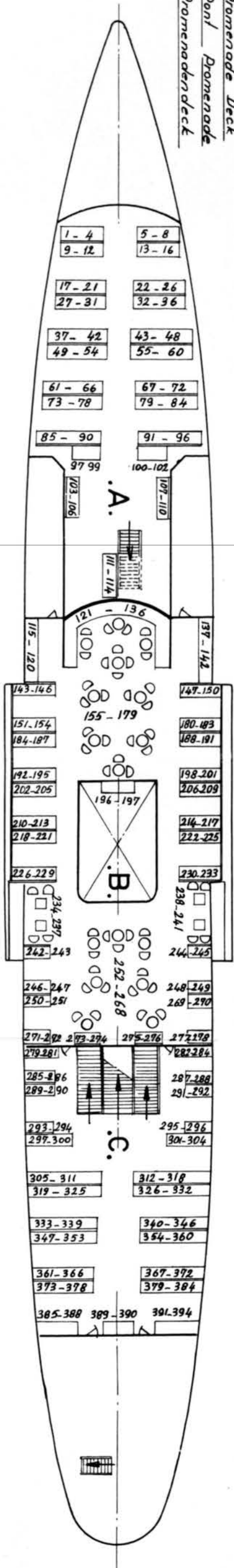
1. Çıkış İskelesi.
2. Özel davetliler ve kordiplomatiğe mensup personelin dinlenme ve yemek salonu
3. Danışma ve İrtibat Büroları
4. P. T. T.
5. Basın Bürosu, ajanlar ve P. T. T. personeli çalışma ve dinleme yeri
6. Anadolu Ajansı ve İlk Yardım
7. Basın mensupları
8. Basın mensupları
9. HALKTAN davetliler
10. Büfe (UMUMİ)
11. Büfe (UMUMİ)
12. HALKTAN davetliler
13. Tuvalet
14. Avukatlar ve şahitler
15. Mahkeme salonu (Arzu eden misafirlerin dinlenme yeri)

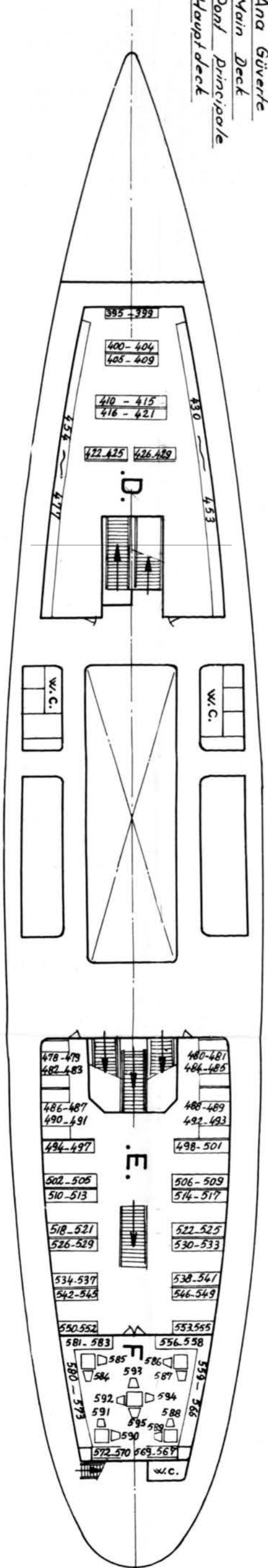
YASSI ADA'DA PTT YERLEŞME PLÂNI

M/V. FENERBAHÇE

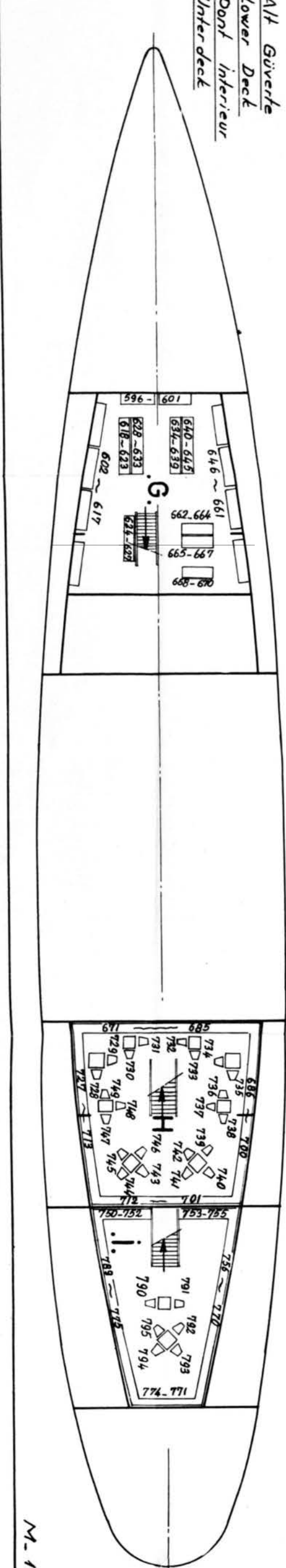
üst Güverte
Promenade Deck
Poül Promenade
Promenadedeck

Ana Güverte
Main Deck
Poül Principale
Hauptdeck

Alt Güverte
Lower Deck
Poül inférieur
Unterdeck

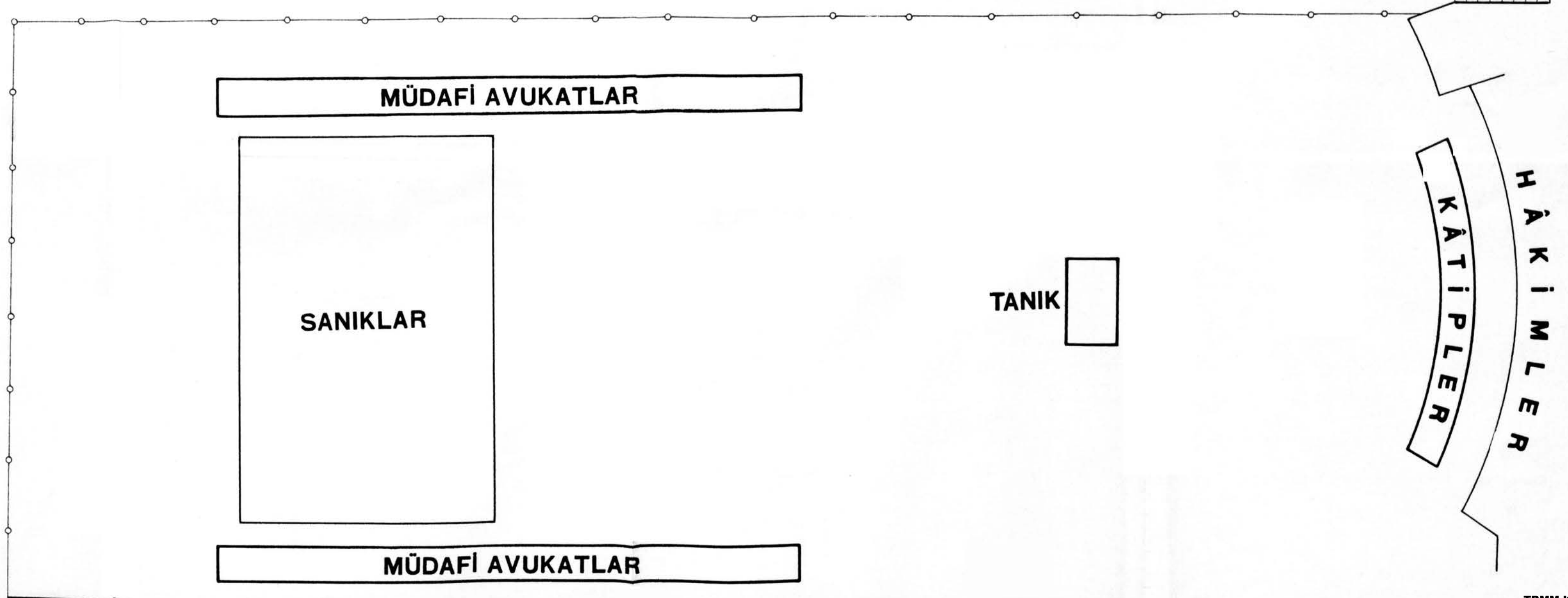
M-1:4

MAHKEME SALONUNDA OTURMA PLÂNI

186 187	151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165	198 199 200 201 202 203	RADYO	192 193 194 195 196 197	133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147
184 185	136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150	186 187 188 189 190 191		180 181 182 183 184 185	118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132
182 183	121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135	174 175 176 177 178 179		168 169 170 171 172 173	103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117
180 181	106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120	162 163 164 165 166 167		139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155	88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102
178 179	91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105	116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132		133 134 135 136 137 138	73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87
176 177	76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90	93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109		110 111 112 113 114 115	58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72
174 175	61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75	70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86		87 88 89 90 91 92	43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57
172 173	46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60	47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69		64 65 66 67 68 69	28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42
170 171	31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45	24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46		41 42 43 44 45 46	13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27
168 169	16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15		1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
166 167	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23		1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

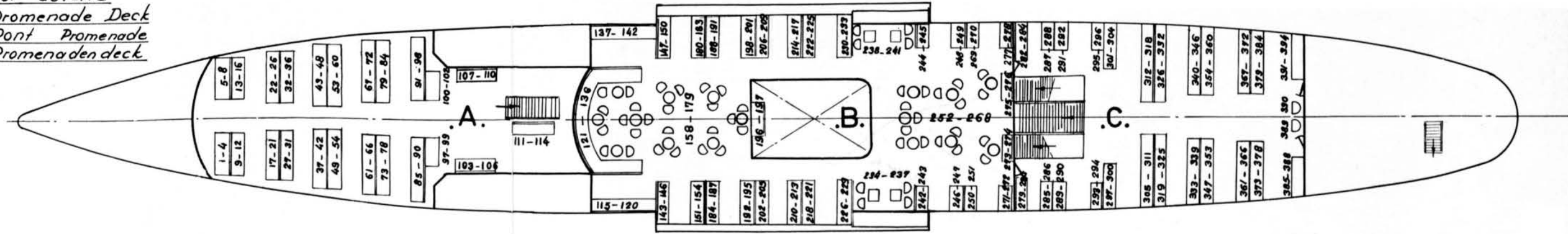
Davetliler için giriş →

192	160	128	96	64	32
191	159	127	95	63	31
190	158	126	94	62	30
189	157	125	93	61	29
188	156	124	92	60	28
187	155	123	91	59	27
186	154	122	90	58	26
185	153	121	89	57	25
184	152	120	88	56	24
183	151	119	87	55	23
182	150	118	86	54	22
181	149	117	85	53	21
180	148	116	84	52	20
179	147	115	83	51	19
178	146	114	82	50	18
177	145	113	81	49	17
176	144	112	80	48	16
175	143	111	79	47	15
174	142	110	78	46	14
173	141	109	77	45	13
172	140	108	76	44	12
171	139	107	75	43	11
170	138	106	74	42	10
169	137	105	73	41	9
168	136	104	72	40	8
167	135	103	71	39	7
166	134	102	70	38	6
165	133	101	69	37	5
164	132	100	68	36	4
163	131	99	67	35	3
162	130	98	66	34	2
161	129	97	65	33	1

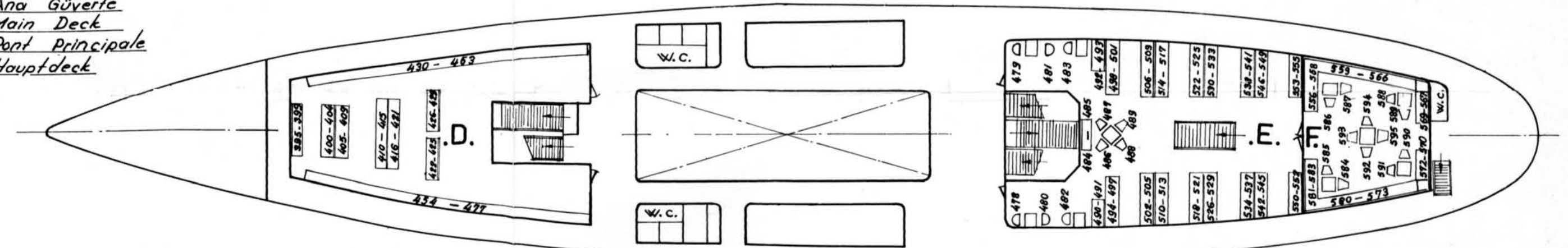

M/V. DOLMABAHIÇE

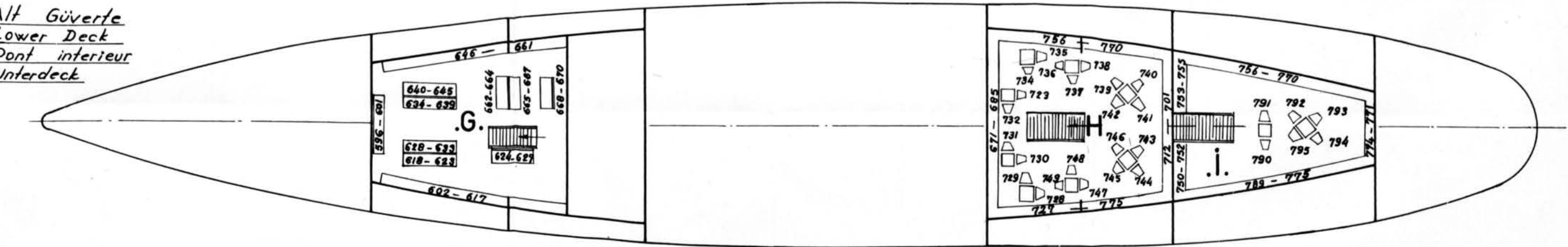
Üst Güverte
Promenade Deck
Pont Promenade
Promenaden deck

Ana Güverte
Main Deck
Pont Principale
Hauptdeck

Alt Güverte
Lower Deck
Pont interieur
Unterdeck

M - 1: 200